

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Mogą, ale nie muszą posiadać osobowości prawnej. Zalicza się do nich stowarzyszenia i fundacje. Nie działają w celu osiągnięcia zysku, jednak organizacje pozarządowe mogą prowadzić działalność ekonomiczną m.in. w formie działalności gospodarczej, w formie działalności odpłatnej pożytku publicznego, zakładając spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnię socjalną, prowadząc zakład aktywności zawodowej, centrum integracji społecznej. Fundacje i stowarzyszenia mogą prowadzić wyodrębnioną działalność gospodarczą. Może być to działalność handlowa, usługowa czy też produkcyjna. Prowadzenie działalności gospodarczej przez te podmioty powinno służyć przede wszystkim realizacji ich celów statutowych. Podobnie zysk z działalności gospodarczej powinien służyć działalności statutowej i nie może być dzielony między pracowników, członków czy też fundatorów. Fundacje i stowarzyszenia mogą także prowadzić quasi działalność ekonomiczną w formie działalności odpłatnej pożytku publicznego. W tym przypadku organizacja pozarządowa pobiera za swoją działalność w sferze zadań publicznych wynagrodzenie, którego wysokość nie może przynosić zysków. Działalnością odpłatną jest także sprzedaż towarów bądź usług wytwarzanych lub świadczonych przez osoby korzystające z działalności organizacji, w tym w zakresie rehabilitacji oraz przystosowania do pracy zawodowej osób niepełnosprawnych.

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (Sp. z o.o.)

Jest to spółka kapitałowa. Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych można założyć spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółkę akcyjną, nie tylko w celach zarobkowych, ale także w celach niezarobkowych. Spółki mogą być zakładane przez osoby fizyczne oraz osoby prawne, np. przez fundacje, stowarzyszenia. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, całość dochodu przeznaczają na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy, czy też pracowników, mogą prowadzić działalność pożytku publicznego oraz ubiegać się o przyznanie statusu organizacji pożytku publicznego.

ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ (ZAZ)

Podmiot, w którym co najmniej 70% zatrudnionych to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub wskazane grupy osób ze stopniem umiarkowanym. Zakład aktywności zapewnia zatrudnionym osobom niepełnosprawnym specjalistyczną opiekę medyczną oraz usługi rehabilitacyjne. Obok aktywizacji zawodowej jego celem jest przygotowanie do życia w otwartym środowisku. ZAZ może być tworzony przez organizacje pozarządowe, samorządy gminne i powiatowe. Nie jest samodzielną formą prawną, a jedynie organizacyjnie i finansowo wydzieloną jednostką, która uzyskuje status zakładu aktywności zawodowej.

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (CIS)

Instytucja realizująca integrację społeczną i zawodową osób wykluczonych społecznie, które znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym. Uczestnikami zajęć w CIS mogą być: osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu lub narkotyków, osoby chore psychicznie, długotrwale bezrobotne, opuszczające zakłady karne, uchodźcy, osoby niepełnosprawne. CIS

może być tworzony przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz organizacje pozarządowe.

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (KIS)

W klubach integracji społecznej można organizować działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy w różnej formie, w różnym wymiarze czasu pracy oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne. Ponadto organizuje się poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych. Warunkiem uczestnictwa w Klubie jest realizacja kontraktu socjalnego. Mogą je prowadzić jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jednostki realizujące reintegrację społeczną i zawodową.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA

Szczególny rodzaj spółdzielni. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej jej członków, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Podmiot ten może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych. Spółdzielnię socjalną mogą założyć: osoby bezrobotne, bezdomne, uzależnione od alkoholu, narkotyków, chore psychicznie, zwalniane z zakładów karnych, uchodźcy. Założycielami spółdzielni socjalnej mogą być także organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

SPÓŁDZIELNIA PRACY

Przedsiębiorstwo prowadzące działalność w oparciu o osobistą pracę członków. Praca członków spółdzielni jest niezbędna dla realizacji celu gospodarczego każdej spółdzielni pracy, dlatego też spółdzielnia i wszyscy jej członkowie mają obowiązek nawiązywania stosunku pracy, i pozostawania w nim.

SPÓŁDZIELNIA INWALIDÓW

Szczególny rodzaj spółdzielni pracy, której przedmiotem działalności jest zawodowa i społeczna rehabilitacja inwalidów przez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH (TUW)

Towarzystwo ubezpieczeniowe, ubezpieczające swoich członków na zasadzie wzajemności. TUW zyski z działalności przeznacza na obniżenie kosztów ubezpieczenia swoich członków w zamian za składki pokrywające jedynie wypłacone świadczenia oraz koszty działalności. Zawiązana w ramach TUW grupa ubezpieczających połączona jest wspólnotą interesów jej członków.